

॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ खिलेषु आख्यानां तरेषु सत्त्वपि हरिवंशभविष्ययोर्घहणंतयोरभ्यर्हितत्वप्रदर्शनार्थं दशश्लोकसहस्राणीति हरिवंशभविष्यांतपंथस्य द्वादशसहस्रोन्मितत्वं ननु कुरुत्सु हरिवंशस्य अधिकस्य पंथस्य दर्शनात्तावन्मात्रविवक्षायां चलक्षपूर्तेरयोगात् तथा सत्रकंठोक्तायाः संख्यायाः संकलनेषणवतिः सहस्राणि द्विशतेषोऽशच श्लोकाः परिशेषात् पुष्करप्रादुर्भावाद्युपरितनयंथे कैलासयात्रासहिते किंचिदूनं सहस्रचतुष्टयं ज्ञेयं तेन ततोऽप्यर्धशतं भूयः संक्षेपं कृतवानृषिः अनुक्रमणिकाध्यायमित्यादौ भूयः शब्दात् अर्धशताधिकं लक्षं परिपूर्णं ज्ञेयं अष्टादशसहस्राणीत्यादयो विगीतपाठास्तु इष्टसंख्याप्रातिकूल्यादुपेक्षणीयाः ॥ ७९ ॥ ८० ॥ युयुत्सयायोत्थुमिच्छया ॥ ८१ ॥ अंगानि शिक्षाकल्पादीनि उपनिषदो हस्यविद्यास्तत्सहितान्सांगोपनिषदः विचक्षणः स्वार्थज्ञः ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ध्वां

मुमुदे पूजितः सर्वैः सैद्रैः सुरगणैः सह ॥ एतदष्टादशं पर्वप्रोक्तं व्यासेन धीमता ॥ ७६ ॥ अध्यायाः पंचसंख्याताः पर्वण्यस्मिन् महात्मना ॥ श्लोकानां द्विशते चैव प्रसंख्याते तपोधनाः ॥ ७७ ॥ नवश्लोकास्तथैवान्ये संख्याताः परमर्षिणा ॥ अष्टादशैव मेतानि पर्वण्येता न्यशेषतः ॥ ७८ ॥ खिलेषु हरिवंशश्रवणविष्यं च प्रकीर्तितं ॥ दशश्लोकसहस्राणि विंशत्श्लोकशतानि च ॥ ७९ ॥ खिलेषु हरिवंशे च संख्यातानि महर्षिणा ॥ एतत्सर्वं समाख्यातं भारते पर्वसंग्रहः ॥ ३८० ॥ अष्टादशसमाजगुमुरक्षौ हिण्यो युयुत्सया ॥ तन्महादारुणं युद्धमहान्यष्टादशाभवत् ॥ ८१ ॥ यो विद्याच्चतुरो वेदान्सांगोपनिषदो द्विजः ॥ न चाख्यानमिदं विद्यानैव सस्याद्विचक्षणः ॥ ८२ ॥ अर्थशास्त्रमिदं प्रोक्तं धर्मशास्त्रमिदं महत् ॥ कामशास्त्रमिदं प्रोक्तं व्यासेनामित बुद्धिना ॥ ८३ ॥ श्रुत्वा त्विदमुपाख्यानं श्राव्यमन्यन्नरोचते ॥ पुंस्को किल गिरं श्रुत्वा रूक्षाध्वांक्षस्य वागिव ॥ ८४ ॥ इति हासोत्तमादस्माज्जायंते कविबुद्धयः ॥ पंचभ्य इव भूतेभ्यो लोकसंविधयस्त्रयः ॥ ८५ ॥ अस्याख्यानस्य विषये पुराणं वर्तते द्विजाः ॥ अंतरिक्षस्य विषये प्रजा इव चतुर्विधाः ॥ ८६ ॥ क्रियागुणानां सर्वेषामिदमाख्यानमाश्रयः ॥ इन्द्रियाणां समस्तानां चित्रा इव मनः क्रियाः ॥ ८७ ॥ अनाश्रित्यैतदाख्यानं कथाभुवि न विद्यते ॥ आहारमनपाश्रित्य शरीरस्येव धारणं ॥ ८८ ॥ इदं कविवरैः सर्वैराख्यानमुपजीव्यते ॥ उदयप्रेप्सुभिर्भृत्यैरभिजात इवेश्वरः ॥ ८९ ॥ अस्य काव्यस्य कवयो न समर्था विशेषणे ॥ साधोरिव गृहस्थस्य शेषास्त्रय इवाश्रमाः ॥ ३९० ॥

क्षस्य काकस्य ॥ ८४ ॥ लोकसंविधयस्त्रयः आध्यात्माधिभूताधिदैवानां सम्यग्विधयोरचनाः ॥ ८५ ॥ विषये देशे अंतरित्यर्थः पुराणं अष्टादशभेदं पाद्यादि चतुर्विधाः जरायुजां जस्वेदजो द्विजाः ॥ ८६ ॥ क्रियाः लौकिक्यो वैदिक्यश्च तासां गुणाः उत्कृष्टफलसाधनानि अथवा क्रियाः दानध्यानादयः गुणाः शमादयः मनसि इन्द्रियाणीवात्र सर्वे शास्त्रार्थाः प्रतिष्ठिता इत्यर्थः ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ इदं कविभिः उपजीव्यते एतच्छायाहरणे नैव काव्यनिर्वाहात् ॥ ८९ ॥ विशेषणे अतिशयकरणे अनेन पंथस्य सर्वोत्कृष्टत्वमुक्तं ॥ ३९० ॥